

дискримінацій, зведеної у Третньому рейху до рангу офіційної політики. Підсумовуючи всі втрати євреїв з наслідків Голокосту в різних країнах Європи, було загально визначено і закріплено вироком Міжнародного військового трибуналу у м. Нюрнберг 6 млн. померлих. 1 листопада 2005 року Генеральна асамблея ООН у своїй резолюції встановила 27 січня Міжнародним днем пам'яті жертв Голокосту. Дата була обрана не випадково – саме цього дня було звільнено концентраційний табір «Аушвіц», він же «Освенцим».

Список використаних джерел

1. Безпрецедентний прояв зла: Голокост – кровоточива рана на тілі людства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.112.ua/golovni-novyni/bezpretsedentnyi-proiav-zla-holokost-krovotochyva-rana-na-tili-liudstva-477678.html>.
2. Гетто й акції Голокосту в Україні[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.territoryterror.org.ua/uk/history/1939-1945/third-reich/ghetto-holocaust>.
3. Протокол допиту Петренко Наталії Феодосіївни від 28.11.1943 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://avr.org.ua/index.php/viewDoc/26106/>.
4. Протокол допиту Будника Данила Йосиповича від 22.05 1980 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://avr.org.ua/index.php/viewDoc/26117/>.
5. Голокост в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://babiyyar.org/byhmc/historical/exploremap>.

Франчук Юлія Олександрівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук
Лазнюк Н. В.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОСВІДОМОСТІ

На сьогоднішній день Україна являє собою молоду незалежну державу, яка прагне стати однією із найрозвиненіших держав Європи. Країна знаходиться на етапі входження до Європейського союзу, тому проблема правосвідомості займає одне з провідних місць у суспільстві. Також постає важливе завдання переосмислення та сприйняття нових демократичних цінностей суспільного буття, що має наслідком підвищення якісних показників суспільної правосвідомості та правової культури.

Окремі питання визначення правової природи, видів та ознак правосвідомості розглядалися такими вченими як: О. Данильян, І. Ільїн, Б. Кістяківський, Г. Клімова, М. Ковалевський, М. Коркунов, П. Новгородцев, М. Палієнко, О. Петришин, С. Погребняк, Б. Чичерін.

Одну з перших спроб розробки теорії правосвідомості здійснив П.Новгородцев, який у своїх працях виклав розуміння цієї категорії як філософсько-правової реальності [1, с. 58].

Е.Ю. Соловйов в свою чергу вказує, що «правосвідомість – це не просто відображення в індивідуальній свідомості духу й характеру законів, що вже діють у суспільстві» [2, с. 189]. Заслуговує на підтримку також позиція І. О. Ільїна, який наголошує на тому, що нормальна правосвідомість не зводиться до правильного знання позитивного права. Вона взагалі не зводиться до одного «знання», а включає в себе всі основні функції душевного життя і волю (саме – духовно виховану волю) [3, с. 167].

В свою чергу Г. П. Клімова зазначає, що «одним із показників сформованості правосвідомості й рівня правової культури є усвідомлення громадянином того, що невід’ємні права не надаються людині законом, а закон являє собою знаряддя в механізмі, яким забезпечується захист прав і свобод людини, тому й самі закони мають бути правовими» [4, с. 216].

Аналіз різноманітних праць вчених-дослідників з питань правосвідомості дає підстави виокремити такі узагальнені ознаки правосвідомості: по-перше, це форма (різновид) суспільної свідомості; по-друге, суб’єктами (носіями) правосвідомості є різноманітні суб’єкти права; по-третє, об’єктом правосвідомості є ставлення людини до правових явищ, справедливості чи несправедливості законів, діяльності правоохоронних органів тощо; по-четверте, вона є елементом системи правового регулювання, підставою для розвитку права та праворозуміння; по-п’яте, правосвідомість є засобом саморегуляції поведінки людей, впливаючи на їх правомірний вибір та ухвалення рішення щодо додержання або порушення правових норм [5, с. 110–112].

Аналізуючи процес формування правосвідомості в Україні сьогодні, слід вказати і на проблеми, що виникають(або можуть виникнути) на шляху її становлення. Так, досить поширеним явищем є деформація правосвідомості. Безпосередньою причиною виникнення деформацій правосвідомості є стан основних елементів механізму правового регулювання. Посиленню деформаційних явищ у суспільній правосвідомості сприяють суперечності в різних галузях законодавства й правоохоронній системі в цілому. Таке становище дозволяє маніпулювати законодавством залежно від ситуації. Слід наголосити, що суттєвою причиною існування деформацій правосвідомості в українському суспільстві є поступове звикання молоді, до злочинності. У міжнародному та національному масштабах набули значного

поширення і стали «звичними» для пересічних громадян такі види злочинів, як хуліганство, шахрайства, корумпованість у багатьох сферах суспільного життя [7, с. 4].

Ще однією з актуальних проблем сьогодення залишається правовий нігілізм, який являє собою сформоване в масовій, груповій або індивідуальній свідомості зневажливе ставлення (відверте або приховане) до права як регулятора суспільних відносин, заперечення його значення у суспільно-політичному житті держави, відкидання або ігнорування приписів права. Правовий нігілізм може проявлятися в конкретних способах зовнішнього виразу антиправового або, навіть, злочинного характеру [8, с. 12].

Продовжуючи думку, хотілося б звернути увагу на ще одну актуальну проблему сьогодення – корупцію. Як зазначає О.О. Марущак, це явище негативно впливає на різні сторони суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, міжнародні відносини [5, с. 86].

На характер суспільної правосвідомості впливає також і релігія. Якщо буддизм, конфуціанство, брахманізм, даосизм виховували слухняну людину, що підкоряється волі релігійної громади, то католицизм та протестантизм спрямовували віруючих на активну популяризацію певних духовних і життєвих стандартів. Важливою тенденцією сучасного світу сьогодні виступає зміна ставлення до міжнародного права. Однією з ознак нового відношення до міжнародного права є перехід частини функцій і повноважень від національних держав до міждержавних організацій (яскравим прикладом цього виступає ЄС) [6, с. 48].

Правова культура та правосвідомість громадян є основою, фундаментом нового суспільства в Україні. Адже громадяни є єдиним чинником, здатним утворювати державу і правопорядок. Успішне вирішення цих завдань залежить від багатьох факторів, але здебільшого – від рівня організації правової освіти і виховання населення країни, а також підвищення ефективності їх правової інформованості.

Зважаючи на вищесказане, слід вважати, що проблеми, пов'язані з правосвідомістю громадян, будуть актуальними ще протягом тривалого періоду, а необхідність їх дослідження впливає з конституційного проголошення України правовою державою. Саме це обумовлює потребу в зростанні й досягненні високого рівня правової культури кожного громадянина, державного службовця, посадової особи, а особливо – юриста. І тільки тоді рівень правосвідомості усього суспільства значно підвищиться, кожен громадянин держави буде приймати активну участь у правовому процесі та матиме змогу самостійно аналізувати чинне законодавство, відзначаючи його здобутки та недоліки, тобто головним здобутком кожного стане відчуття власної приналежності до правового життя країни.

Список використаних джерел

1. Ідея права і держава / ред.: Е. О. Дідоренко. – Луганськ, 2007. – С. 197.
2. Соловьев Э. Ю. И. Кант: взаимодополнительность морали и права / Э. Ю. Соловьев. – М. : Наука, 1992. – С. 189.
3. Ильин И. А. Теория права и государства / И. А. Ильин. – М. : Зерцало, 2003. – С. 167.
4. Клімова Г. П. Основні шляхи формування правосвідомості і правової культури українських громадян в умовах розбудови правової держави // Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні : монографія /Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань та ін. – Х. : Право, 2009. – С. 331.
5. Марущак О. О. Правове регулювання протидії корупції в Україні та його вдосконалення / О. О. Марущак // Одинадцяті юридичні читання : матеріали Міжнародної наукової конференції «Форма сучасної національної української держави: реалії та перспективи». – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – С. 86–88.
6. Теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2014. – С. 147.
7. Черкас М. Є. Актуальні проблеми формування правосвідомості в Україні / М. Є. Черкас // Право та інновації. – 2015. – № 4. – С.7
8. Требін М. П. Формування правової культури в Україні / М. П. Требін // Правова культура і громадянське суспільство в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (12 жовт. 2007 р.). – Х. : Право, 2007. – 214 с.

Бортник Інна Миколаївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри теорії держави
та права Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук ***Лазнюк Н. В.***

ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

1.1. Колізії в праві і способи їх усунення

В процесі правозастосування виникають такі проблеми, як колізії та прогалини в праві, які включають великий пласт не тільки загальнотеоретичних, але й прикладних питань, які зводяться до вірного визначення поведінки суб'єкта правозастосовного процесу при відсутності нормативних приписів у разі пропуску і при виборі спірних правових приписів у разі їх колізії.